

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain muuttamisesta (HE 6/2017 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- metsäneuvos Marja Hilska-Aaltonen, maa- ja metsätalousministeriö
- lainsäädäntöneuvos Kirsi Taipale, maa- ja metsätalousministeriö
- palvelupäällikkö Aki Hostikka, Suomen metsäkeskus
- kehittämisspäälikkö Timo Makkonen, Koneyrittäjien liitto ry
- tutkimuspäällikkö Erno Järvinen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- kotimaan metsäasioiden päällikkö Jouni Väkevä, Metsäteollisuus ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- oikeusministeriö
- Luonnonvarakeskus
- Energiateollisuus ry
- WWF Suomi
- Metsänhoitoyhdistys Keski-Suomi

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kestävän metsätalouden määräaikaista rahoituslakia. Lakia muutettaisiin siten, että laissa annettaisiin valtuus valtioneuvoston asetuksella säätää nuoren metsän hoidon ja taimikon varhaishoidon tukeen liittyvien töiden toteutusajasta. Muutos on tarpeen kyseisten töiden toteutusajan joustavamman määrittelyn mahdollistamiseksi. Lisäksi tarkistettaisiin säännöksiä, jotka koskevat tuensaajaa. Myös nuoren metsän hoidon korotetun pinta-alatuen myöntämistä koskevia säännöksiä tarkennetaan.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä toukokuuta 2017.

Valiokunnan mietintö MmVM 3/2017 vp

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Esityksessä ehdotetaan kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain (34/2015; jäljempänä rahoituslaki) muuttamista tuensaajaa, töiden toteutusaikaa ja pienpuun keruuta koskevilta osin.

Valiokunta toteaa, että kestävän metsätalouden rahoitukseen osoitetut valtion talousarvion määrärahat ovat pienentyneet viime vuosina. Tarkoituksena on ohjata tuki pääasiassa luonnollisille henkilöille ja heidän omistamilleen maatila- ja metsäkiinteistöille. Lisäksi rahoituslain tuensaajaa koskevan säännöksen sanamuoto on ollut jossain määrin tulkinnanvarainen sen suhteen, ovatko rahastot oikeutettuja tukeen. Sen vuoksi ja kun rahastoyhtiöiden selkeä rajaaminen pois tuensaajien joukosta myös vähentää hallinnollista työtä, valiokunta pitää esityksessä rahoituslain 4 §:n 3 ja 4 momenttiin ehdotettuja muutoksia tarpeellisina.

Esityksen perusteluista käy ilmi, että tukijärjestelmän toimeenpanon yhteydessä on käynyt ilmi, että taimikon varhaishoidon ja nuoren metsän hoidon tukeen liittyville töille lain nojalla myönnettävä toteutusaika on liian pitkä. Tuki on nykyisten säännösten mukaan myönnettävä sillä ehdolla, että työt toteutetaan tuen myöntämistä seuraavan toisen kalenterivuoden loppuun mennessä. Lain mahdollistama pitkä toteutusaika on ongelmallinen erityisesti valtion talousarvion näkökulmasta. Rahoituspäätöksissä myöntämisvaltuutta sitoutuu huomattava määrä tulevaisuuden epävarmoihin töihin eli lähinnä koneelliseen nuoren metsän hoitoon ja siihen liittyvään pienpuun korjuuseen. Valiokunta pitää tarpeellisena, että rahoituslain 29 a §:n säännöksiä muutetaan esityksen mukaisesti niin, että toteutusaikaa voidaan lyhentää. Toteutumisaajan lyhentämisen johdosta rahoitustyöt tulevat todennäköisesti toteutumaan nykyistä paremmin, jolloin vuotuinen myöntämisvaltuus tulee hyödynnettyä täysimääräisemmin.

Rahoituslain 30 §:n 3 momentin säännösten mukaan metsäkeskuksen tulee taimikon varhaishoitoa ja nuoren metsän hoitoa koskevan toteutusilmoituksen perusteella päättää tuen lopullisesta määrästä, jos hoitotyö on tehty alkuperäistä hakemusta suppeampana tai muuna kuin alkuperäisessä hakemuksessa mainittuna työnä. Jos hoitotyö on tehty alkuperäistä hakemusta laajempaan, tuen lopullista määrää koskevassa päätöksessä tuen määrä lasketaan alkuperäisessä hakemuksessa ilmoitetun hoitotyön pinta-alan mukaan. Esityksen perustelujen mukaan käytännössä on ollut jonkin verran epäselvyyttä siitä, voidaanko nuoren metsän hoidon korotettu pinta-alatuki maksaa niissä tilanteissa, joissa tukea on haettu taimikon varhaishoitoon ja joissa työ on toteutettu nuoren metsän hoitotyönä ja siinä yhteydessä on kerätty pienpuuta. Korotettua pinta-alatukea ei ole ollut tarkoitus myöntää tällaisissa tilanteissa. Sen vuoksi esityksessä ehdotetaan säännöstä muutettavaksi niin, ettei tuen lopullista määrää koskevassa päätöksessä tuen määrää laskettaessa oteta huomioon tehtyä pienpuun keräämistä tukea korottavana tekijänä, jos tukea on haettu taimikon varhaishoitoon, mutta toteutettu työ täyttääkin nuoren metsän hoitotyön vaatimukset. Kun muutos myös helpottaa vuotuisen myöntämisvaltuuden hallintaa ja muutoinkin hallinnollista taakkaa, valiokunta pitää muutosta tarpeellisena.

Yleisenä huomiona valiokunta toteaa, että taimikon varhaishoitoa ja etenkin nuoren metsän hoitoa maamme metsissä tulee tehostaa. Valtakunnan metsien inventoinnin (VMI) mukaan vuotuinen taimikonhoitotarve on 375 000 ha. Valiokunta pitää välttämättömänä uusien hoitorästien syntymisen estämistä ja jo syntyneiden rästien, jotka on VMI:ssa arvioitu 750 000 hehtaariksi, hoitamista pois.

Valiokunnan mietintö MmVM 3/2017 vp

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä jäljempänä ehdotettavin muutoksin.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

29 a §. Toimenpiteiden toteuttamisen määräaika. Valiokunta kiinnittää huomiota pykälän 3 momentin asetuksenantovaltuuteen ja pykälän 1 momentin säännökseen, jossa todetaan, että taimikon varhaishoitoa ja nuoren metsän hoitoa koskevat työt tulee toteuttaa tuen myöntämispäätöksessä asetetussa määräajassa. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tarkoituksena on ollut, että valtioneuvoston asetuksella voidaan tarvittaessa pidentää tai lyhentää taimikon varhaishoidon ja nuoren metsän hoidon töiden toteuttamiselle asetettavia enimmäismääräaikoja. Asetuksessa säädettäisiin siis määräajan enimmäispituus. Metsäkeskuksen tulee tuen myöntämistä koskevassa päätöksessään todeta, mikä on kulloinkin taimikon varhaishoidon ja nuoren metsän hoidon töiden toteuttamisen määräaika. Metsäkeskuksen harkintaa määräajan pituudesta rajaa näin ollen valtioneuvoston asetuksella säädettävä enimmäismääräaika.

Edellä esitettyyn viitaten valiokunta ehdottaa pykälän 3 momentin sanamuotoa täsmennettäväksi.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Maa- ja metsätalousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 6/2017 vp sisältyvän lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotus

Laki

kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain (34/2015) 4 §:n 3 ja 4 momentti, 29 a §:n 1 momentti ja 30 §:n 3 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 29 a §:n 1 momentti ja 30 §:n 3 momentti laissa 227/2016, sekä
lisätään 29 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 227/2016, uusi 3 momentti seuraavasti:

Valiokunnan mietintö MmVM 3/2017 vp

4 §

Tuensaajat

Edellä 2 momentissa säädetyn lisäksi yksityiseksi maanomistajaksi katsotaan myös ne luonnolliset henkilöt, jotka omistavat kiinteistön yhdessä yhtiön kanssa, jos heidän omistusosuutensa kiinteistöstä on vähintään 50 prosenttia ja jos yhtiön pääasiallisena tarkoituksena on maatala- tai metsätalouden harjoittaminen. Yksityisenä maanomistajana ei pidetä niitä rahastoja, joista säädetään sijoitusrahastolaissa (48/1999) tai vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa (162/2014).

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä siitä, mikä katsotaan 2 ja 3 momentissa tarkoitetuksi pääasialliseksi maatala- tai metsätalouden harjoittamiseksi ja siitä, milloin maatala- tai metsätalouden harjoittamisen voidaan katsoa muodostavan pääosan säätiön tai yhtiön toiminnasta.

29 a §

Toimenpiteiden toteuttamisen määräaika

Taimikon varhaishoitoa ja nuoren metsän hoitoa koskevasta tuen myöntämispäätöksestä tulee käydä ilmi, että tuki myönnetään sillä ehdolla, että työt toteutetaan päätöksessä asetetussa määräajassa. Töiden loppuunsaattamiseen ei myönnetä lisää aikaa.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitetuista taimikon varhaishoitoa ja nuoren metsän hoitoa koskevien töiden **toteuttamisen enimmäismäärä-**
ajoista.

30 §

Eräät tuen määrään liittyvät päätökset

Metsäkeskuksen tulee taimikon varhaishoitoa ja nuoren metsän hoitoa koskevan toteutusilmoituksen perusteella päättää tuen lopullisesta määrästä, jos toteutetun hoitotyön pinta-ala on pienempi kuin, mihin tukea on haettu. Metsäkeskuksen tulee päättää tuen lopullisesta määrästä myös, jos tukea on haettu taimikon varhaishoitoon, mutta toteutettu työ täyttääkin nuoren metsän hoitotyön vaatimukset tai päinvastoin. Jos hoidetun alueen pinta-ala on suurempi kuin mihin tukea on haettu, tuen lopullista määrää koskevassa päätöksessä tuen määrä lasketaan hakemuksessa ilmoitetun pinta-alan mukaan. Jos tukea on haettu taimikon varhaishoitoon, mutta toteutettu työ täyttääkin nuoren metsän hoitotyön vaatimukset, tuen lopullista määrää koskevassa päätöksessä tuen määrä laskettaessa ei oteta huomioon tehtyä pienpuun keräämistä. Tuen myöntämispäätöstä kohden saa tehdä vain yhden toteutusilmoituksen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Valiokunnan mietintö MmVM 3/2017 vp

Helsingissä 16.3.2017

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Jari Leppä kesk
varapuheenjohtaja Reijo Hongisto ps
jäsen Markku Eestilä kok
jäsen Pertti Hakanen kesk
jäsen Teuvo Hakkarainen ps
jäsen Lasse Hautala kesk
jäsen Anne Kalmari kesk
jäsen Johanna Karimäki vihr
jäsen Jukka Kopra kok
jäsen Susanna Koski kok
jäsen Kari Kulmala ps
jäsen Jari Myllykoski vas
jäsen Mats Nylund r
jäsen Tytti Tuppurainen sd
jäsen Harry Wallin sd
jäsen Eerikki Viljanen kesk
jäsen Peter Östman kd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Carl Selenius